

- 1 Baumgarten s. Sigm. Jac. s. meditatio-
nes quardam de Genuina et Spuria
edificatione spirituali Mediorum illius
legitimis et illegitimis, Halle, 1747.
- 2 Brunings s. Christ. s. diff. de Christo
triumphante, Heidelberg 1747.
- 3 Cloßen s. dieu. Sigm. s. diff. de Opere
dei miraculoso, Gratioso et Glorioso
in sanctis rediivis demonstrato,
Frankf. 1726.
- 4 Clauswitz s. Bened. Gottl. s. diff. de
Spiritu Sancto Annabone, Halle, 1747.

9

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
PRORECTOR
THEOD. CHRISTOPH.
VRSINVS

MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE DOCTOR HVIVS-
QVE PROFESSOR PVBLICVS ORDINARIVS

NEC NON EIVSDEM
DIRECTOR
CANCELLARIVS

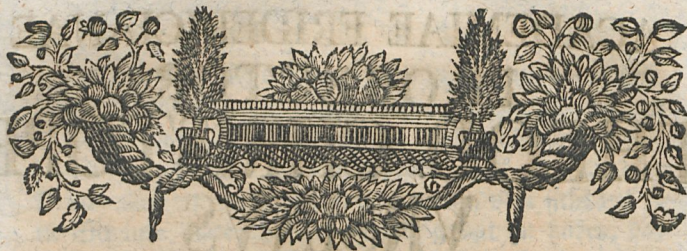
ET RELIQVVS
SENATVS ACADEMICVS

ANNA SACRA
NATALIVM
DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI

AD D. XXV. DEC. 1707
INDICVNT

COMMENTATIONE
DE
CHRISTOLOGIA IVDAICA
AD GENESEOS CAPITIS PRIMI COMMA III. ET IIII.
IN NOVO TESTAMENTO EVOLVTA.

HALAE
IN TYPOGRAPHIA HENDELIANA.

Primi Geneseos capitis comma tertium his constat verbis: *Dixit Deus, existat lux; & extitit lux.* Hic ad Messiae ævum respici, *Abrahami ESRAIDIS* opinio est: *tandem (dixit Deus:) existat lux.* Id de temporibus Messiae (dictum est.) *R. BECHAI* idem affirmat, allato sententiæ argumento: *dixit Deus: existat lux.* Nutu indicat tempora Messiae; de quo in sacra scriptura hoc commemoratur: „age, reluce; aduentat enim tua lux, tibi, que Iehouæ gloria exoritur.

BAAL HATTVRIM rem eandem, cabbalæ tamen inuolutam tricis, memorat: primo commate Geneseos *sexties*

Esfraidis apud b. D. *Ioannem Henricum MICHAELIS* in libro: *Unterricht von den Accentibus*, edit. 1730. p. 64.

Temporibus Messiae: ויומר יהו אורי על ימורי המשיח: ובסוף יהו אורי על ימורי המשיח: *R. Bechai* apud eundem p. 61.

In sacra scriptura, *Eccl. li. i.*

ויומר אלהים יהו אורי לרמוז על ימות המשיח: שהזכיר בו הכתוב קומי אורי כי בא אורך וכבוד י עליך זרח:

Baal Hatturim apud eundem p. 62.

xies est (expressa littera) aleph, intuitu sex millium annorum, quibus mundus durabit. Ita etiam sexies reperitur aleph in illo commate: ego Iehoua primus, & cum vltimis ego idem. In (commate) terra erat vasta & inanis: bis est aleph, intuitu bis mille annorum vastitatis. In (commate) me Iehoua principium sui instituci habuit iam olim ante sua opera: est bis aleph, respectu bis mille annorum legis. In (commate) dixit Deus, existat lux; & extitit lux: (quater posita littera ista, significantur) quatuor annorum millia temporum legis & temporum Messia; quae sunt lucis tempora.

Comma quartum narrationis Mosaicae hæc habet: *Lucem vidit Deus esse bonam; & secrevit Deus lucem a tenebris.* Horum verborum in BERESCHIT RABBA ampla extat ad Messiam translatio; ac modi, quo lux illius generi humano beatitatem adferat, quædam enarratio: *nonne hoc est, quod scriptum habetur: lux feritur iusto? dixit R. Aba: habitat apud eum lux; hæc regis,*

A 2

Messia

Ego idem, Iesa. XXXI. 4.

Ante sua opera, Prouerb. VIII. 22.

Lucis tempora. בראשית ו' אלפין יש בפסוק בראשית כנגד ששת אלפין שנה שהעולם הוה. וכן בפסוק אני י' ראשון ואת אחרונים אני הו' ששה אלפין: ובפסוק' והארץ היתה תהו ובוהו ב' אלפין' כנגד ב' אלפין תהו: ובפסוק' י' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז יש שני אלפין' כנגד ב' אלפי תורה: ובפסוק' ויומר אלהים יהי אור ויהי אור ד' אלפי ימי תורה וימי המשיח. שהם ימי אורד:

Bereschith rabba, apud Raymundum MARTINI in Pugione fidei p. 416. Conf. SCHOETTGENII horæ hebraicæ & talmudicæ, tom. II. p. 127. §. XCV.

Seritur iusto, Psal. XCVII. II.

Apud eum lux, Dan. II. 22.

*Messia, lux est. (Alius scriptor facer) ait: te penes est
vitæ fons; in lumine tuo lumen videmus. Istud est Mes-
siae lumen. Docet: sanctum, summeque laudandum De-
um vidisse Messiam eiusque genus, ac sub glorioso folio suo
illum asseruisse. Dixit Satan coram Deo: mundi Domi-
ne, cuiusnam est reconditum istud sub glorioso folio tuo lu-
men? Respondit ei: Messiae & eius generis. Dixit (ille):
mundi Domine, sine me Messiae atque generi eius aduer-
sari. Respondit Deus: nihil aduersus illum valeres. Di-
xit (Satan): mundi Domine, (id) mihi permitte; ego va-
lebo. Respondit ei sanctus summeque laudandus Deus:
si tibi hoc tam firmiter propositum est; ego Satanam ex
mundo exterminabo, at ne vnâ quidem generis illius ani-
mam. Statim Deus cum Messia pacisci cepit, dixitque
ei: Messia, iustitia mea, istorum, qui apud te reconditi
sunt, peccata te sub grauissimum iugum sunt missura: ocu-
li tui non videbunt lucem, aures autem tuæ magnum po-
pulum mundi opprobrium audient, nares tuæ odorabun-
tur fetorem; os tuum gustabit amara, in palato inhære-
scet lingua; ossi se cutis circumplicabit; merore ac gemi-
tu attenuabitur corpus tuum. Estne (etiamnum) volun-
tas tua in illos (propensa?) Quodsi tu (ista) suscipis (per-
ferenda,) bene est; sin minus, en ego confestim eos (abs-
te) pellam. Respondit ei (Messias:) mundi Domine, in
hoc gaudeo, ac in me afflictiones istas suscipio; verum ea
conditione: vt etate mea mortuos resuscites; ac illos, qui
a primo Adamo in hunc vsque diem defuncti sunt: nec his
tantum salutem adferas; sed illis etiam, quos deuorant
lupi, ac leones; illis quoque, qui in aquis (maris) & flu-
minibus submersi sunt, meo tempore adferas salutem. Ne-
que istis solum salutem adferas: sed fetibus quoque abor-
titiuis: nec abortiuis tantum fetibus; sed iis etiam, quos
tibi in mentem venit creare, qui autem non creati fuerunt.
Dixit*

Lumen videmus, Psal. XXXVI. 10.

*Dixit ei sanctus summeque laudandus Deus: etiam. Ex-
templo Messias omnes afflictiones, amore ductus, susce-
pit; sicut dictum est: „exacta ab illo est solutio; & ipse
se fuit adfligi.*

A 3

In

Exacta ab illo Iesa. LIII. 7.

הה"ר' אור זרוע לצדיק: א"ר אבא' ובהרא' עמיה שריי זה אורו של מלך המשיח: וכן הוא אומר' כי עמך מקור חיים באורך נראה אורי זה אורו של משיח: מלמד' שצפה הק"ב' במשיח וברורו' וגנוז תחרה כסא כבודו: אמר שטן לפני הקב"ה' רשל"ע אור זה שהוא גנוז תחרה כסא' כבודך למי הנני אמר לו' למשיח ולדורו: אמר לפניו' רשל"ע הנח לי ואסטיץ למשיח ועל דודי' א"ל הקב"ה' אי אתה יכול לו: א' לפניו' רשל"ע הנח לי ואני יכול. א"ל הק"ב' א' אתה מתכוין לכך' אני מאבד אותך שטן מן העולם' וכשצרה אחרת מאותו הדור איני מאבד: מיד התחיל הקב"ה מתני עם משיח. א"ל משיח צדקי' הללו שגנוזים אצלך עתידים עונותיהם להכניסך בעול קשה' שיניך לוא יראו אור' ואזניך ישמעו חרפה גדולה מאומות העולם' אפך יריח סרחון' פיך יטעום מרווים' וידבק לשונך לחכך' ויצפר עורך על עצמך' ויתחשש גשמך ביגון ואנחרת' רצונך בהם. אי אתה מקבל עליך מיסב' וא' לאו' הריני טורדן מעכשיו: אמר לפניו' רש"ע בכך אני שמח ומקבל עלי יסורין הללו. על מנת כן שתחיה מתים בימי ומתים שמתו מאדם הראשון ועד עכשיו' ולא אותם בלבד תושיע אלא אפילו אותם שבלעו הזאבים ואריות ואוחס שטבעו במים ובנהרות בימי תושיע' ולא אותם בלבד תושיע אלא אפילו הנפלים' ולא הנפלים בלבד אלא אפילו אותן שעלו על דעתך להבראות ולא נבראו ביומי תושיע: א"ל הק"ב' הן: מיד קבל משיח כל יסורין מאבהו: ש"נ נגש והוא ענוה:

IN MEDRASCH TILLIM ad eadem Mosis de bonitate lucis verba prouocatur; dum hæc Psalmi nonagesimi sententia: *exhilara nos pro diebus, quibus nos adflixisti: illustrandis Messiaë temporibus adhibentur: Adflixisti nos per Babyloniam, per Græciam, per Idumæam; & Messiaë diebus. Quot sunt Messiaë dies? R. Iosua dixit: duo millia annorum sunt; sicut dictum est: pro diebus, quibus nos adflixisti; id est, pro duobus diebus. Dies enim sancti summeque laudandi Dei mille annos continet. Nam dictum est: apud te mille anni habentur pro hesterno die præterito. Magistri dixerunt: Seculum futurum Messiaë diebus constat, &c. Deus in posterum sibi unum diem faciet; quod dicitur: erit dies vnus, qui Domino notus est; neque dies erit, neque nox: ac vespertino tempore erit lux. Iste dies est futurum seculum, habetque mortuorum in vitam reuocationem. Et istud est lumen, quod sanctus summeque laudandus Deus ab initio mundi, iustis recondidit; de quo dicitur: vidit, lucem esse bonam. Et (alius vir diuinus) ait: lux seritur iusto. (Alio loco) dixit: te penes est vitæ fons; & in lumine tuo lumen videmus. Porro dicit (vates:) fiet a mense in mensem vsque suum, (seu qui illum excipit) & a sabbato in sabbatum vsque suum (seu, quod illud proxime sequitur, id est, assidue.) Hoc est seculum futurum, quod
 torum*

Medrasch Tillim apud Raymundum MARTINI p. 794 §. 30.

Quibus non adflixisti v. 15.

Per Idumæam id est, per Romanos.

Die præterito? Psal. XC. 4.

Vespertino tempore. Zach. XIV. 7.

Lucem esse bonam. Gen. I. 4.

Seritur iusto. Psal. XCVII. 11.

Lumen videmus. Psal. XXXVI. 10.

Sabbatum usque suum. Iesâ. LXVI. 23.

totum erit sabbatum. Huc quoque ex parte aliqua pertinet, quod in *Sohare* de Messia spiritu, se motitante super aquis, lucemque efficiente, commemoratur.

In noui Testamenti libris multus de Messia eique addictorum luce sermo est. Ipse lucis nomen habet; eodemque nomine æuum, quod ab illius aduentu principium habet, insignitur; & ad hoc veteris Testamenti de lucidis Messia temporibus vaticinia referuntur: sub luminis figura suam manifestauit maiestatem. Status, in quem transferuntur Christi discipuli, lux appellatur; ipsi-

Totum erit sabbatum. שצערתנו בכבל ביוון באדם ובימור המשיח: וכמה ימות המשיח. רבי יהושע אומר אלפים שנאמר כימור עניתנו שני ימים ויומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנה שנאמר כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול: רבנן אמרי והעולם הבא ימור המשיח ונמר: כך הקדוש ברוך הוא עתיד לעשות לו יום אחד שנאמר והיה יום אחד הוא ידוע ליהודה לא יום ולא לילה והיה לערב ערב יהיה אור זה העולם הבא ותחירת המתים וזהו האור שגזז הקדוש ברוך הוא לצדיקים מבראשית שנאמר וירא אלהים אור האור כי טוב ואומר אור זרוע לצדיק. ואומר כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. ואומר והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו זה העולם הבא שכלו שבת:

In Sohare, apud Glæfenerum, in Diatriba de R. Simeone, filio, Iochai, aurore libri, Sohar. 15.

Lucis nomen habet, Luc. II. 32. Ioh. I. 4. 5. 9. III. 19. IIX. 12. IX. 5. XII. 35. 36. 46.

Eodemque nomine æuum, Ioh. I. 7. 8. XII. 35. A& XXVI. 23. 1. Ioh. I. 8.

Vaticinia referuntur, Matth. IV. 16. A& XIII. 47.

Manifestauit maiestatem, Matth. XVII. A& IX. 3. XXII. 6. 9. II. XXVI. 13.

ipsique luce prædici, & aliis inferuentia lumina dicuntur. Luci, quam attulit Christus, vitam simul inesse, atque hanc cum illa hominibus impertiri, iidem libri diuini testantur. Præterea meliorem ecclesiæ conditionem, suo tempore futuram, & ipsam in cælis beatitatem, a Domino nostro, Iesu Christo, parta bona, luminis vocabulo signata deprehendimus. Et notatu maxime dignum putamus, quod Paulus etiam lucis naturalis creationem cum luce Christi contulerit: *Deus, inquit, qui lucem ex tenebris lucere iussit, is est, qui nostris illuxit animis ad claritatem cognitionis gloriæ Dei in Iesu Christi persona.* Hæc hæctenus de Iudæorum ad Geneleos capitis primi comma tertium quartumque commentatione Messiana.

Nunc exhortationem scribere, tempori huic accommodatam, antiquus mos postulat. De Messia luce facta est commemoratio; hanc in usum nostrum transferemus. Commendat istam considerationem & chori angelici, narum Christum concelebrantis, fulgentissimus splendor, & Simeonis de infante isto iudicium. Ex illis autem noui testamenti locis, qui relatæ ad Iesum Christum lucis mentionem habent, eos hortationi subdemus, qui instituendæ in luce ambulationi inferuiant.

Ipsius Christi audiamus verba: *Ego sum lux mundi. Qui me sequitur, non in tenebris gradietur, sed vitæ lumen habebit.*

Lumina dicuntur. Matth. V. 14. 16. Luc. XVI. 8. Ioh. I. 9.

A&T. XXVI. 18. Ephes. III. 9. V. 8. Col. I. 12. 1. Theff. V. 5.

Hebr. X. 32. 1. Petr. II. 9. 2. Petr. I. 19. Philip. II. 2.

Libri diuini testantur. Ioh. I. 4. IIX. 12. 2. Tim. I. 10.

Signata deprehendimus. Apoc. XXI. 11, 23, 24. XXII. 5.

Christi persona. 2. Cor. IV. 6.

Fulgentissimus splendor, Luc. II. 9.

De infante isto iudicium, ibid. v. 32.

Vitæ lumen habebit, Ioh. IIX. 12.

habebit. *Ambulate, dum lucem habetis.* Iohannes, Apostolus, in prima sua epistola dicit: *Est autem hoc nuncium, quod & ab illo audiimus, & vobis nunciamus: Deum esse lucem, nec ullas in eo esse tenebras. Si nobis cum Deo esse communionem dicimus, & tamen in tenebris ambulamus; mentimur, nec verum facimus. Si in luce versamur, ut ipse in luce est: nobis est inter nos communitas; nosque sanguis Iesu Christi, eius filii, expurgat ab omni peccato.* Paulus idem inculcat, Ephesios admonens: *eratis aliquando tenebricosi, nunc lucidi estis in Domino: ut lucis homines ambulate.* Tam momentosæ sunt hæ sententiæ, ut quemque, qui non plane aduersus diuina obstinato animo est, illis vehementer oporteat commoueri.

Commendatæ autem istius in luce ambulationis duo adesse debent fundamenta, antequam ipsa recte peragi possit. Primum est luminis ex verbo diuino in mentem admissio, quo Christus maxime cognoscitur; concepta in Christum fide, genuina cognitioni indoles conciliatur. *Ego, ipse ait, lux in mundum veni; ut, quisquis fide mihi adhærescat, non maneat in tenebris.* Alterum fundamentum est animi totius emendatio; lumine illo non ignorantiam solum, sed vitiositatis quoque profligante seruitutem. Iam ipsa in luce ambulatio omnis reliquæ vitæ lumini illi, eoque factæ correctioni, conformem actum continet.

Commune omnium christianorum officium poscere, ut in luce ista gradientur, vel inde manifestum est, quod nemo vere christianus sit, nisi lucis illius factus fuerit par-

B

ticeps,

Dum lucem habetis, cap. XII. 35.

Prima sua epistola, cap. I. 5. 6. 7.

Ephesios admonens, Ephes. V. 8.

Christus maxime cognoscitur, 2. Cor. IV.

Non manet in tenebris, Ioh. XII. 46.

Actum continet. Matth. V. 14. 16.

ticeps, eamque retineat; quod istius perceptio comitem habeat animi sanctitatem; hæc autem euanescat, ubi sine- rum omnes ad eam conformandi actiones non adsit studium. Deinde supra commemorata Christi & apostolorum dicta hoc præcipiunt; ac tam necessarium esse declarant, ut sine eo nulla peccatorum venia, nulla cum Deo communio locum habeat. Addimus quædam Christi verba: *vos estis lux mundi. Luceat vestra lux apud homines; ut vestra recte facta videntes collaudent vestrum Patrem, qui est in caelis.* Nec exemplum vitæ christianorum æui apostolici reticendum putamus. Philippenfes ita laudat Paulus: *inter quos (alienos a Christo homines) micatis, tanquam in mundo luminaria.*

Nequaquam igitur dubitamus, eruditis hominibus illam conuenire in lumine diuino ambulationem; cum non solum in numero velint censerî christianorum, sed horum ipsos etiam oporteat esse duces. Saltem exemplum ab illis capitur; adeoque, ut hoc se habebit, ab illis aliorum vel iuuabitur religiosa ambulatio, vel impiedietur.

At si oculos longe lateque circumferamus, tales visuri in vita agenda viatores; in aliis locis nulli, in aliis admodum pauci comparebunt. Non dicemus de populo; studiis liberalibus in orbe christiano operantes, horumque istum potissimum ordinem contemplabimur, quem academiæ fouent. Utinam falsum esset, quod dudum viri cordati questi sunt, ac etiamnum querantur, tot eorum quoque, qui gregi non minus exemplo, quam doctrina prodesse debebant, diuini luminis haud deprehendi participes! At non friuolam esse querimoniam, indicio est, quod signa passim non appareant veræ in CHRI-
STVM

Estis lux mundi. Matth. V. 14.

Qui est in caelis, v. 16.

In mundo luminaria. Philipp. II. 15. coll. Col. I. 12.

STVM fidei; sine qua sacra littera lucem, de qua sermo est, non existere adseuerant. Certa res est, ad illos quoque hanc apostoli pertinere lamentationem: *quod si tectum est nostrum euangelium, tectum est pereuntibus: quorum videlicet fide vacuorum mentes cæcauit huius sæculi Deus, ne collustret eos claritas gloriosi Christi euangelii.* Tenebrarum sunt amatores; tantum abest, vt luce Christi imbuti velint. Peruersi sensus causam aperit **DOMINVS**: *hæc est autem damnatio, quod, quum venerit in mundum lux, tenebras magis, quam lucem amauerint homines; quippe quorum praua forent opera.* Et odium lucis prauè viuendo concipiunt; quod iterum ille declarat: *quisquis vitiosa facit, lucem odit; nec in lucem prodit, ne eius facta arguantur.* Nihilominus de lucis diuinæ possessione identidem se iactant; in quo Ioannes eorum reprehendit vanitatem: *qui se in lumine esse dicit, & tamen fratrem suum odit; is adhuc in tenebris est.* Regnare autem in eruditionis sedibus odia, horumque comites, inuidiam, obrektionem, calumniam, insidias, tam est notum atque apud omnes peruulgatum, vt specimina proferre rei tristissimæ necesse non habeamus. Idcirco quum non habeant lucem, qui gradiantur in illa? potius in prauis cupiditatibus degunt, gloriæ mancipia, suis inhiantes lucellis. Attamen, tanquam lucis dispensatores, se venditant aliis; non minori nitentes impudentia, quam olim profanus litterator iudaicus, ab apostolo in hunc modum compellatus: *tibi persuades, te cæcorum esse ducem, lumen eorum, qui sunt*

B 2

in

Christi euangelii, 2. Cor. IV. 3. 4.

Forent opera. Ioh. III. 19.

Facta arguantur, v. 20.

In tenebris est, 1 Ioh. II. 9.

in tenebris, imprudentum præceptorem, imperitorum magistrum, qui veram legis cognitionem præ te feras.

Talium auspicio ductuque discentium iuuenum quam esse oporteat conditionem, facile coniectura adsequi potest, qui eam non coram intuetur; non solum exemplo, sed dictis etiam eis nocetur. Hoc vero summe dolendum est, superesse in melioribus quoque scholis, qui, luce Christi repudiata, tenebris delectantur. Coniiciamus oculos in honestiores. Horum plurimis, ut grauis auctoris verbo utar, maior dicendi, & bene sciteque disputandi, quam recte agendi cura est. Oratio, meditatio, tentatio, dicuntur facere theologum; & recte dici, communis confessio est. At vno, quod medium est, arrepto, reliqua præsidia rursus negligere, vel certe oscitanter vsurpare deprehenditur ab aliquot lustris flos iuuentutis sacer, ecclesiæ commodis, his quoque præsertim, quæ superioris sæculi parte extrema, & priori huius, tam læte effloruerant, seruandis prouehendisque destinatus. Si istæ corruptelæ in tam sacro cœtu reperiuntur, quid de reliquo fatendum erit? In publico vix vestigium religiosæ illius in Domini luce ambulationis apparet. Status academici deprauatio notior est, quam ut ei enarrandæ diutius immorandum esse quis arbitretur.

Ab academicorum doctorum vniuersitate in commune conferenda essent consilia; sed communitatis defuncta vincula. Interea cum alia, quæ reliqua est, occasione, quamuis tenui, tum hoc more, quo ter quotannis publicæ vulgandæ sunt cohortationes, ad mutuum animorum exsuscitationem uti haud grauemur. Quot
quot

Præ te feras. Rom. II. 19. 20.

Defuncta vincula. Confer, sis, Commentationem de Professoris theologiæ officijs, sub exemplo antecessorum, p. 55.

quot igitur in orbe christiano academicis muneribus ad-
moti sumus, eo intendamus cogitationem, curam, stu-
diumque, vt secundum lucem diuinam & ipsi ducamus
vitam, & Ioannis, baptistæ, exemplo, nos hominibus,
tanquam ardentem lucentemque lucernam, præbeamus.
Si sint, qui ipsam Christi lucem in se non deprehen-
dant, ne viam ab initio ingredi dubitent. Si ab illa lon-
gius se remotos esse sentiant, & in hæitationibus deten-
tos: nec hoc se a tam salutari luce quærenda abstrahi pa-
tiantur; tum reliquum illius obtinendæ tramitem ineun-
tes, tum istis Seruatoris verbis ostensam eius partem,
tam directam, quam asperam inexercitatis: *mea doctri-
na mea non est, sed eius, qui me misit: si quis volet eius
VOLUNTATI PARERE; cognoscat de doctrina, utrum
ea sit a Deo, an ego mea sponte loquar.* Quodsi, quot
quot habent orbis christiani academiæ, iuuentutis stu-
diosæ duces omnes, vel in dies saltem crebriores plures,
abiecto, quod vitiosum est, missam inprimis facientes
vanitatem, hominibus, suisque ante omnes discipulis,
sincere, quisque pro sua facultate stationeque, lucendo
inferuire mallent; quanta hinc quamque optabilis in tot
alumnorum millibus secutura esset vita, studiorumque
mutatio, quamque sedula deinde, & efficax horum in
reuocando a miseria ad felicitatem genere humano foret
opera! Tum sane academiæ iuuentutem, certe maiori ex
parte, quam in præsentem, habituræ essent eruditionis so-
lidæ studiosam, castam, sobriam, vno verbo christia-
nam: numerosius daturæ reipublicæ viros bonos, publi-
cæ priuatorumque saluti recte prospicientes; fidos prin-
cipibus ministros, sapientesque; ecclesiæ doctores, &
sanctos,

B 3

*Lucernam præbeamus. Ioh. V. 35.
Ingredi dubitent. Marth. XIII. 3.
Sponte loquar. Ioh. VII. 16. 17.*

sanctos, & a profutura eruditione iuste instructos. Cogitemus, quam cito prætereat lucis vitalis vsura; ideoque, omiſſa mora, niſi id iam fiat, capiamus propoſitum ambulandi in luce diuina, donec illa nobis duret. Opinione citius aliis relinquenda erit ſtatio, & bonos æternumque manſuræ vtilitatis fructus efficiendi, percipiendi & generi humano impertiendi opporunitas: circa hanc vero negligentibus, ſecuris, nec Chriſti lumen in animum admittentibus, nec ſecundum hoc viuere laborantibus, in quantas, quales, quamque diuturnas abeundum erit tenebras? Sapiens non minus, quam religioſus ſcriptor, qui ſeculo XV. claruit, ita ſe monebat: *Age iam, vbi nunc ſunt omnes illi magiſtri, primariique viri, tibi olim, dum viuerent, ſtudiisque flourerent, noti? quorum nunc ſtipendiis alii fruuntur, qui fortasſe de illis ne quidem cogitant. Illi quidem, dum viuerent, aliquid eſſe videbantur; nunc de eis ſiletur: tam cito perit humana gloria. Qui ſi vitam, ſcientiæ ſuæ conſentaneam egiſſent; feliciter litteris operam dediſſent. Quam multi vana ſcientia pereunt in hoc ſeculo, quia Dei cultum parum curant: quoniamque magni, quam demiffi eſſe malunt; ſit, vt vanis cogitationibus vtantur. Iam cauendi ſpatium eſt, ne ſimili exemplo, vno illo, quod ſumme neceſſarium eſt, in vita mortali neglecto, ſequenti ætati ſeruire cogamur.*

Vos, dilecti iuuenes, qui etiamnum ab illo vitæ genere abeſtis, quod in luce diuina agitur, perpendite: nullam vobis cum Deo eſſe communionem, ſed in cacodæmonis vinculis vos teneri conſtrictos: fieri poſſe, vt celerius, quam putetis, in æternas incidatis tenebras; quotus.

Eſſe communionem, I. Ioh. I. 5. 6.

Cacodæmonis vinculis, Act. XXVI. 18.

Incidatis tenebras Ioh. XII. 35.

quotusquisque enim vestrum ad senectutem viuendo pertinet? Considerate etiam, quid boni in vos redundaturum esset, si lucis cœlestis obsequium in vobis effici pateremini: condonarentur peccata: a cacodæmonis potestate liberati in intimam Dei reciperemini amicitiam; eandem cum eis consequeremini sortem, qui, fide Christo habenda, illumque studiose imitando, sancti facti fuerunt; certam futuræ vobis summæ beatitatis spem adepturi essetis. In tempora nostra intuemini; in his haud leuia ad vitam omnem secundum lumen diuinum formandam inuitamenta reperietis. Non ignota hæc sunt; & hoc ad ea pertinet, quod latius, quam olim, excitatusque impertitur luminis illius disciplina; fidei Domini præconibus passim docentibus, magnoque nos circumsepiente scriptorum nimbo, regni lucidi perennes opes commendantium & patefacientium aditum. Irrumpunt in hoc multi de populo, academicæ experte sapientiæ; torpentibus interim, conuersisque ad alia omnia plurimis academicis; ac inter hos illis quoque, qui se populi ad cœleste regnum duces fore profitentur. Ac ideo metuendum est, ne, indies magis patefcente vano isto sensu, horum amplius euilescat destinatio, ministeriumque; Domino tamen sibi nequicquam alia vulgandi, propagandique luminis, salutisque suæ paraturo instrumenta. Imo vero, ait beatus FRANCKIUS, *an vobis persuadetis, Deum æternum, Dominum, Creatorem extrenitatum terræ, qui non defetiscitur, neque defatigatur, & cuius prudentiæ nulla est peruestigatio, illum, inquam, vobis velut adstrictum esse, neque, vobis etiam* prate-

Facti fuerunt; A&. XXVI. 18.

Adepturi essetis. Ephes. I. 18.

Patefacientium aditum. Rom. XIII. 12.

Est peruestigatio, Iesa. XXXX. 28.

præteritis, inuenire posse, per quos, quæ velit, efficiat?
Viam itaque, tam clare in diuino codice monstratam,
sine diuturniori euagatione ingredimini, qua ad veræ sa-
pientiæ lumen peruenitur; in illa manete, ac progredi-
mini. Si igitur, relictis nugis, friuolisque reiectis de-
licijs, per hos festos dies seria de hac re suscipietur co-
gitatio, rectum capietur propositum, & id exsequendi
initium ponetur; id solidi gaudii factum fontem in-
haustum suo tempore cognoscetis. Rogamus DEVM
clementissimum, vt, quæ monita sunt, secundet: cæte-
rum certi, satisque habentes, quod sincere aperteque,
pro tempore officioque, monendo sanctissimæ eius &
in veræ æternæque humani generis felicitatis fontes
tam intentæ voluntati egerimus conuenienter. P. P.
in Academia Fridericiana, pridie Natalis Domi-
nici MDCCCXXXVII.

Velit, efficiat? Idea studiosi theol. lat. p. 6.

ad 14.

01 A 6501

ULB Halle
002 927 330

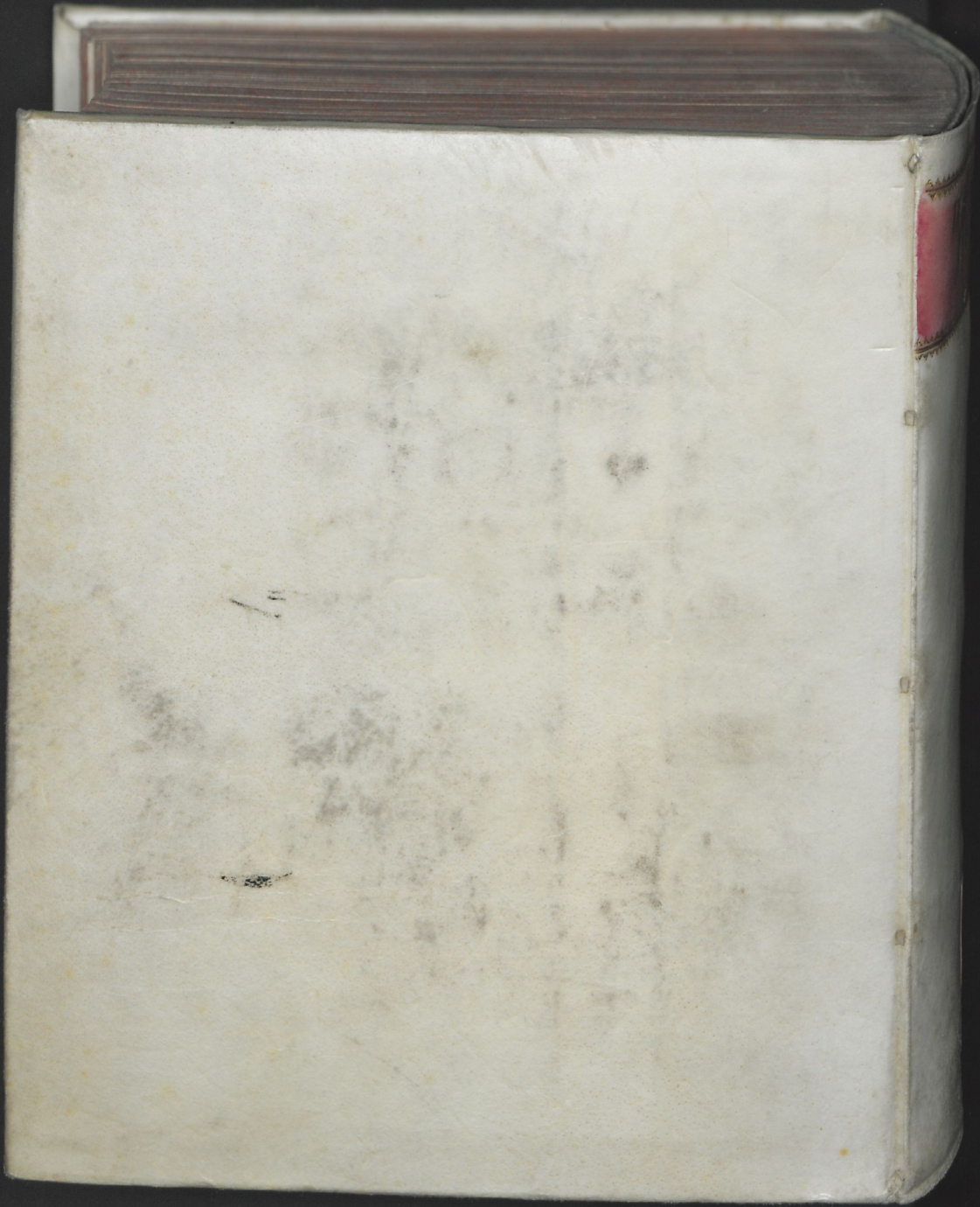
3

sh

12

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
PRORECTOR
THEOD. CHRISTOPH.
VRSINVS

MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE DOCTOR HVIVS-
QVE PROFESSOR PVBLICVS ORDINARIVS

NEC NON EIVSDEM

DIRECTOR
CANCELLARIVS

ET RELIQVVS

SENATVS ACADEMICVS

ANNVA SACRA

NATALIVM
DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI

AD D. XXV. DEC. ~~cl~~ccccxxvii.
INDICVNT

COMMENTATIONE

DE

CHRISTOLOGIA IVDAICA
AD GENESEOS CAPITIS PRIMI COMMA III. ET IIII.
IN NOVO TESTAMENTO EVOLVTA.

HALAE

IN TYPOGRAPHIA HENDELIANA.